

Margareta Winberg: Tal om kvinnomisshandel

Talare

Margareta Winberg
Jämställdhetsminister

Datum

9 september 2002

Omständigheter

Tal av jämställdhetsminister Margareta Winberg om prostitution och kvinnohandel vid Svenska Kyrkans seminarium

Mina damer och herrar!

Först vill jag tacka för att jag bjudits in hit till dagens seminarium. Sedan vill jag naturligtvis tacka Svenska Kyrkan för ert engagemang och tydliga ställningstagande i frågan om mäns våld mot kvinnor.

När jag den 15 maj i Sverige presenterade den gemensamma Nordisk-Baltiska informationskampanjen om den handel som pågår just nu i denna stund med främst kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande, så välkomnade jag alla partier, kyrkor och organisationer att delta i arbetet.

Därför är det med särskilt stor tacksamhet och glädje jag idag deltar här i Uppsala på Svenska Kyrkans seminarium, ”Kyrkor säger nej till våld mot kvinnor”. Inledningsvis vill jag beskriva min grundläggande syn på frågan om jämställdhet, att kvinnor och män ska ha rätten att själva fritt få forma sina liv, baserade på samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter.

Vid sidan av den klasstruktur som finns i dagens samhälle, finns det andra parallella strukturer som rangordnar individer och grupper. Dessa strukturer är såväl formella som informella.

Den tydligaste av dessa, är den köns- och maktordning som råder och som håller isär och segregerar könen, kvinnor och män. Den säger oss: · att män är norm, kvinnor undantag · att män är överordnade, kvinnor underordnade · att män har stor makt, kvinnor liten makt.

I våra dagliga liv möter alla kvinnor och män denna struktur. För kvinnor

betyder den att de har mindre makt, lägre lön, svårare att få en heltidsanställning och sämre möjligheter till kompetensutveckling och avancemang. Dessutom att kvinnor fortfarande förväntas och tvingas bära huvudansvaret för hem och barn.

Det är också denna makt- och könsstruktur som är grundorsaken till att kvinnor i dagens samhälle utsätts för sexuella trakasserier, utnyttjande och exploatering, våldtäkter samt andra former av fysiskt och psykiskt våld. I sin värsta form leder den till att kvinnor mördas av män – av män som haft eller har en nära relation till, nuvarande eller tidigare män och pojkvänner. Men kvinnor mördas också av sexköpande män. Alla marknader bygger på att det finns kunder. Om det inte fanns män som såg det som en självpåtagen rättighet att köpa andra människors kroppar och utnyttja dem för sin egen njutning, skulle vi inte ha prostitution. Den sexuella exploateringen av kvinnor, flickor och pojkar skulle upphöra.

Det går inte att tala om kvinnohandel, sexslaveri med kvinnor och barn utan att tala om prostitution på samma gång. Det går ej heller att tala om prostitution utan att tala om kvinnohandel. Vi kan aldrig kraftfullt motarbeta kvinnohandel om vi inte samtidigt arbetar effektivt mot prostitution. Därför vill jag påminna oss alla om att det underliggande orsakerna till kvinnohandel och prostitution är:

- ett patriarkalt samhälle
- fattigdom på grund av ojämlig resursfördelning mellan kvinnor och män
- andra former av sociala och ekonomiska skillnader mellan kvinnor och män
- en feminisering av fattigdom. Detta är särskilt tydligt i det forna Östeuropa.
- våldtäkter, sexuellt utnyttjande, incest och våld.

I Sverige har vi under tre år haft den så kallade sexköpslagen, som innebär att det är förbjudet att köpa sexuella tjänster. Straffet är böter eller upp till sex månaders fängelse. Detta har minskat förekomsten av gatuprostitution kraftigt och gjort det möjligt för polisen att ingripa mot bordeller och andra marknader. Dock krävs det givetvis att polisledningarna avsätter tillräckligt med resurser för att detta arbete ska bli ännu mera framgångsrikt.

Enligt svensk lag är kunden kriminaliserad, i realiteten oftast en man – inte den prostituerade. Dessa måste istället erbjudas möjlighet och stöd till att ta sig ur prostitution. De yrkesgrupper som ofta möter dessa kvinnor brukar betona att de aldrig har mött en enda en som är tillfreds med sitt liv som prostituerad. När dessa kvinnor får chans till ett alternativ, ett vanligt arbete, utbildning eller olika sociala program, så brukar de välja detta alternativ istället.

Dessutom måste vi också naturligtvis erbjuda kunderna, männen, torskarna hjälp och behandling, för att få dem att sluta utnyttja kvinnor och barn som ting.

Kvinnohandel är den värsta formen av den avskyvärda människohandeln. Det finns stora mörkertal i statistiken, men flera källor uppskattar att det varje år säljs minst en miljon kvinnor och barn som sexslavar i världen, varav hälften i Europa. Mörkertalen beror naturligtvis på att de internationella maffiorna och brottssyndikaten samt den globala porrindustrin som i slutändan tar hem profiten från sexslavhandeln, inte av förklarliga skäl sammanställer och lämnar ut statistiska fakta om sina cyniska affärsverksamheter. Sverige är relativt förskonat, men uppskattningsvis förekommer mellan 200 till 500 kvinnor i kvinnohandeln till Sverige under ett år. En orsak till att verksamheten inte är större i Sverige, beror på sexköpslagen. Men kvinnohandeln finns här också det vet vi.

För snart tre år sedan begick en 16-årig flicka Dangoule självmord i Malmö, genom att hoppa från en bro ned på en motorväg. Dessförinnan hade hon utnyttjats av sexköpande män här i Sverige. Till sist blev hennes desperation och vanmakt så stark att hon tog sitt liv, 16 år gammal.”Filmen Lilja 4-ever visar på ett starkt och skrämmande sätt vad det handlar om – vilket liv som unga flickor tvingas in i.

Kvinnohandel är en cynisk handel som inte har någonting med sexualitet och kärlek att göra. Istället är det frågan om en bisarr och ohygglig form av mäns maktutövning mot i huvudsak kvinnor och småflickor, men också mäns förtryck av en del män, främst pojkar.

Kvinnohandel är ett människorättsbrott som kräver att vi agerar. Vi måste också kunna se inåt och granska vår egen del av världen.

Kvinnohandel och prostitution är en fråga som kräver ett brett perspektiv och vilja till handlingskraft inom en rad politiska områden. Förutom att de rättsliga, sociala och migrationspolitiska aspekterna måste beaktas vid arbetet mot kvinnohandel, så måste bland annat frågan om de så kallade kunderna, det vill säga männen komma mer i fokus. Alla Europas länder och världen i övrigt måste därför också överväga hur vi kan nå alla de män som utan närmare eftertanke är

köpare eller förmedlare av de tjänster som erbjuds av sexslavhandeln.

En annan insats som krävs är förebyggande åtgärder såsom fattigdomsbekämpning och sociala program. Detta då ingen av de kvinnor och barn som utnyttjas inom kvinnohandel och prostitution i realiteten valt detta frivilligt. Men förebyggande åtgärder är också frågan om att alla länder granskar sitt internationella arbete med olika former av näringspolitiskt och strukturellt stöd.

Vare sig detta stöd sker bilateralt eller via internationella samarbetsprojekt, så måste detta arbete bygga på ett jämställdhetsperspektiv. Det finns annars en risk för att vi bidrar till att skapa en situation som ensidigt gynnar män och bidrar till att missgynna kvinnor. Exempelvis kan detta bidra till att vi skapar ett manligt dominerat näringsliv eller en "mansarbetsmarknad". Detta leder i sin tur till fattigdom för främst kvinnor, som gör att de lättare kan lockas av de falska löften som kvinnohandelns aktörer lockar med.

Kvinnohandeln är ett gränsöverskridande problem. Det berör ursprungsländer, transitländer och de länder som är slutdestinationen. Inget enskilt land kan stoppa handeln. Internationell samverkan krävs. Sedan 1996 har människohandel och sexuell exploatering av barn stått högt på EU:s dagordning, mycket tack vare Anita Gradin och Maj-Britt Theorin. Framsteg har gjorts, men EU kan göra mer. Sverige har och kommer att fortsätta att prioritera frågan i EU. Under ordförandeskapet förra året lyckades vi nå fram till en överenskommelse när det gäller lagstiftning mot sexslavhandel.

Denna överenskommelse kommer nu stegvis att förverkligas i EU:s medlemsländer. Men i Sverige har regeringen valt att redan nu införa lagstiftning mot sexslavhandel. I fortsättningen kommer de som är involverade i sexslavhandeln kunna dömas till 10 års fängelse.

Lagen innebär att såväl rekryterare, organisatörer, transportörer och lokaluthyrare kan åtalas och ställas inför domstol. Tidigare har det funnit lagar som täckt brottet, men straffskalorna har ibland gjort att det varit "rabatt" på sexslavhandel i jämförelse med annan brottslighet såsom vapen- och droghandel. Det fortsatta arbetet mot handeln med kvinnor och barn måste ske på flera fronter samtidigt: Förebyggande insatser, ett kraftfullt rättsligt skydd och stöd till offren för människohandel.

Detta är en del av bakgrunden till det svenska initiativet om en gemensam nordisk-baltisk kampanj mot kvinnohandel. Jag lade därför förra sommaren fram ett förslag om en gemensam kampanj vid ett möte med ministrar ansvariga för jämställdhetsfrågor i de nordiska och baltiska staterna under konferensen ”WoMen and Democracy” i Vilnius. Det svenska förslaget fick ett stort gensvar, senare anslöt sig även ländernas justitieministrar.

Därför drivs nu i år åtta regeringskampanjer mot kvinnohandel i Norden och Baltikum. Dessa är det första konkreta resultat av att ministrarna tillsammans beslutade att göra en insats för att stoppa denna handel.

Den gemensamma nordisk-baltiska kampanjen startade med ett kunskapsseminarium i Tallinn den 29-31 maj där Estland, Lettland, Litauen, Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige deltog.

Länderna ser kampanjen som inledningen till ett organiserat och långsiktigt samarbete mot kvinnohandel. Samtidigt genomförs nationella kampanjer i alla länderna med siktet inställt på lokala behov och problem.

I Sverige fokuserar vi speciellt på män som utnyttjar prostituerade kvinnor och barn, mestadels flickor i Sverige och resten av världen. Män i alla åldrar, både de som redan utnyttjar prostituerade kvinnor samt potentiella köpare kommer att beröras. Vi vill också uppmärksamma de villkor som de utsatta och utnyttjade kvinnorna och barnen lever under.

Kampanjens övergripande mål är att genom upplysning och information öka den allmänna medvetenheten om prostitution och global kvinnohandel. Ett långsiktigt mål är också att motverka och bekämpa prostitution inom – och kvinnohandel till och från – Sverige. Ett annat svenskt mål är att få män i Sverige att aktivt ta ställning – mot prostitution/kvinnohandel.

Ska vi lyckas nå dessa mål är det viktigt att vi är många som deltarr. Jag är därför särskilt tacksam över att ha med mig den Svenska Kyrkan i detta viktiga arbete för människovärde.

Tack för ordet.

Taggar

2000-tal, 2002, Kvinna, Politiska tal, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/margareta-winberg-tal-om-kvinnomisshandel>